ОПШТИНА ПЕХЧЕВО

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА ПЕХЧЕВО ЗА 2025 ГОДИНА

ШТО Е БУЏЕТ НА ОПШТИНА И ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА?

Буџетот е една од најважните политики на локалната власт. Токму преку буџетот се распределуваат финансиските средства на општината неопходни за остварување на правата на сите жители во општината. Се користи за планирање како локалната власт ќе ги прибере и распредели јавните финансии за да ги исполни своите политики и цели.

БУЏЕТОТ НА ОПШТИНАТА претставува годишен план на сите приходи, приливи и одобрени средства и сите расходи и одливи на средства, а ги вклучува основен буџет на општината, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности.

ПРИХОДИ

- **Даночни приходи**
- **Неданочни приходи**
- **Капитални приходи**
- **Трансфери и донации**
- **Задолжување во земјата**
- **Задолжување во странство**

РАСХОДИ

- **Плати и надоместоци**
- **Резерви и недефинирани расходи**
- **Стоки и услуги**
- **Камати**
- **Субвенции и трансфери**
- **Социјални бенефиции**
- **Капитални расходи**
- **Отплата на главнина**

Буџетот на општинаПехчево е консолидиран годишен план кој покрај буџетот на Општината ги опфаќа и буџетите на **нашите 4 општински институции**:

- Општинско основно училиште „Ванчо Китанов“ - Пехчево,
- Општинска јавна установа за деца -детска градинка „7-Септември “- Пехчево,
- Матична библиотека ,,Кочо Рацин‘’-Пехчево и
- Дом на култура,,Јане Сандански’’- Пехчево.

За извршување на комуналните дејности во општината, надлежно ејавното комунално претпријатие,,Комуналец‘‘ -Пехчево.

ГРАЃАНСКИОТ БУЏЕТ е документ развиен од општината исклучиво за јавноста и во него е претставен буџетот на општината во поедноставен, помалку технички формат, за да се изгради подобро разбирање за тоа како општината управува и ги користи јавните финансии. Ова разбирање е од витално значење за јавната одговорност и отчетност и за зголемување на инклузивното граѓанско учество при спроведувањето на локалните политики.

Во Општина Пехчево се организираше Форум во заедницата, спроведен во 2 форумски сесии, на кои граѓаните дадоа повеќе предлози за проекти за реализација во наредната фискална година. Според изработената предлог-листа на 49 приоритетни проекети, од одржаните сесии, најголем број гласови освои проектот РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ПАТОТ ПЕХЧЕВО-РАВНА РЕКА.

Почитувајќи го гласот и мислењето на граѓаните, општина Пехчево планира средства во буџетот за 2025 година за подготовка на проектна документација за Реконсктрукција на патот Печхево-Равна Река.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА НАШАТА ОПШТИНА?

Буџетот на општината е огледало на политиките/активностите на нашата општина и истиот ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа во сите надлежности и области на делување.

-Урбанистичко (урбано и рурално) планирање	-Заштита на животната средина и природата	Локален економски развој
-Комунални дејности	Култура	-Спорт и рекреација
Социјална заштита и заштита на децата	-Образование	-Здравствена заштита
-Заштита и спасување	-Противпожарна заштита	Други надлежности определени со закон

КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ПРИХОДИТЕ?

Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за испорачување на потребните јавни добра и услуги на нашите граѓани. Општинските приходи се прибираат преку основниот буџет на општината, дотацијата, донациите, кредитите и самофинансирачките активности.

СРЕДСТВАТА ВО ОСНОВНИОТ БУЏЕТ ДОАЃААТ ОД:

- Даночните приходи (даноци на имот, комунални такси и локални надоместоци)
- Неданочните приходи (административни такси, надоместоци, останати неданочни приходи)
- Капиталните приходи (продажба на земјиште, концесии, легализација на бесправно изградени објекти, надоместоци за експлоатација на минерални суровини, геолошки истражувања и други надоместоци)
- Трансферите од други нивоа на власт (трансфер на средства од буџетите и фондовите, ДДВ дотација, персонален данок на доход на лични примања од плати од физички лица со постојано живеалиште и престојувалиште во општината)

ШТО Е ДОТАЦИЈА? - трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија кој служи за финансирање на пренесените надлежности на општината во образованието, социјалната и детска заштита, културата и противпожарна заштита.

ОД КАДЕ ДОАЃААТ ДОНАЦИИТЕ? – различни донатори може да донираат строго наменски средства во општината со цел обезбедување конкретни добра или услуги за нашите граѓани.

ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ СОДРЖИ И ПРИХОДИ ОД САМОФИНАНСИРАЧКИ АКТИВНОСТИ кои ги остваруваат нашите буџетски корисници (училишта, детски градинки, културни установи и др.) по основ на закупнина од објекти, целодневна и претшколска грижа, средства за екскурзии и сл.

Вкупните приходи на општина Пехчево во Буџетот за 2025 година се проценети на 145.837.045денари. Во структурата на приходите најголемо учество заземаат дотациите,со износ од 74.995.002 денари, значителен дел отпаѓа на основниот буџет 54.334.346 ,со износ од денари,потоа следуваат самофинансирачките активности со износ од 8.007.000 денари како и донации со износ од 8.500.697 денари.

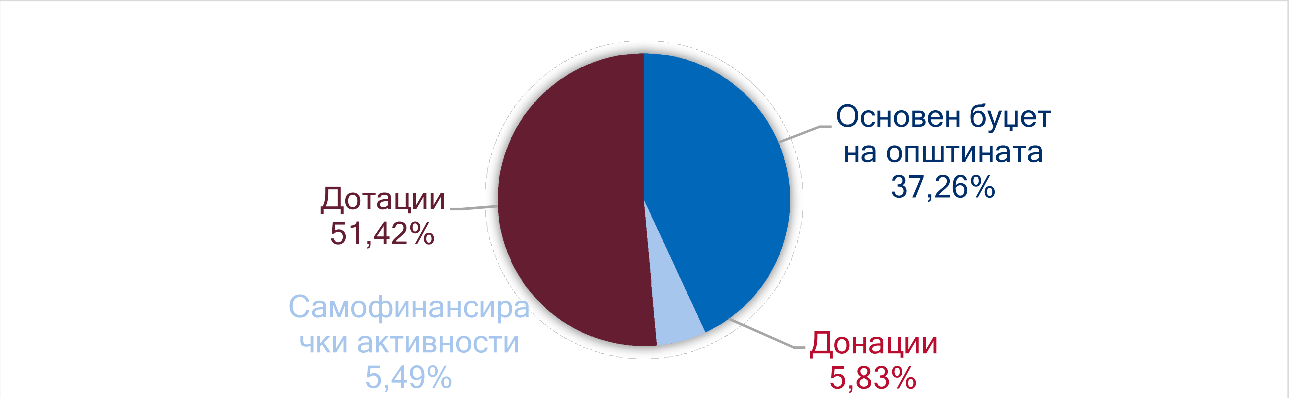

Графикон 1. Структура на општинските приходи по извори на финансирање

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ПРИХОДИ ВО БУЏЕТОТ НА НАШАТА ОПШТИНА?- даноците и другите задолжителни законски плаќања, приливите кои ги добиваме од сопственост на средствата (камата, закупнина и сл.), надомест кој го добиваме за добра или услуги кои ги обезбедуваме, како и останати приливи од донации, субвенции и трансфери од другите нивоа на власт.

Во структурата на клучните приходи на нашата општина доминираат приходите од трансфери и донации кои учествуваат со 112.770.913 денари, потоа следат даночните приходи кои учествуваат со 21.149.224 денари, па неданочните приходи со 11.136.908 денари, додека капиталните приходи учествуваат со 780.000 денари.

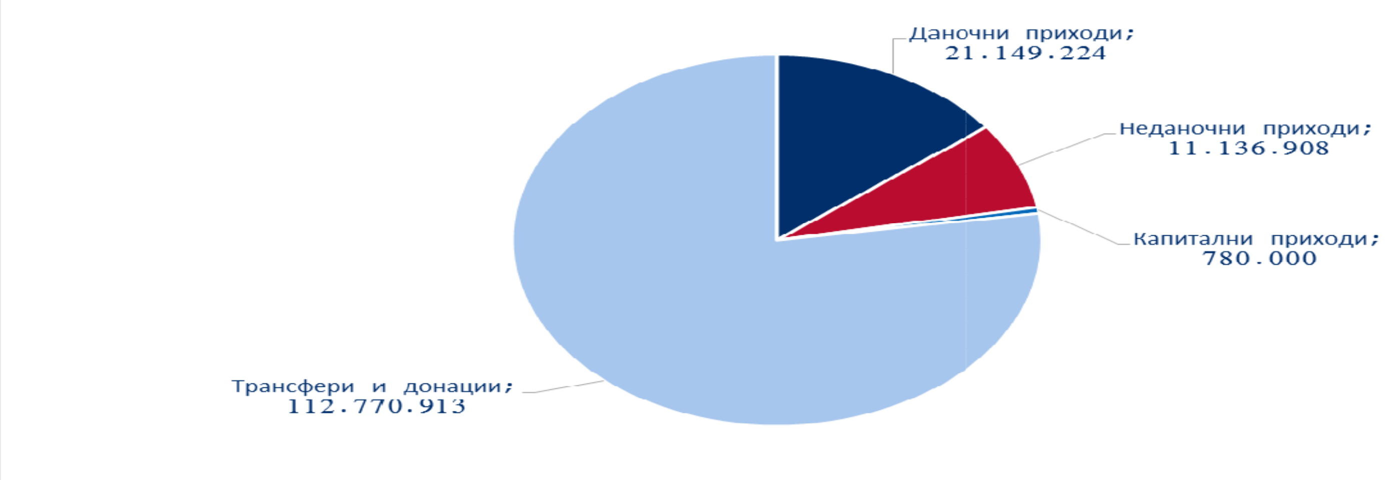

Графикон 2. Структура на општинските приходи според економската класификација (во денари)

СОПСТВЕНИТЕ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИНА НАШАТА ОПШТИНАсе од посебна важност за реализирање на локалните надлежности и обезбедување на општински услуги.Тие вклучуваат -локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи кои се утврдени со закон. Затоа од исклучителна важност е нивното точно утврдување и наплата, бидејќи без овие приходи капацитетот на општината да ги обезбеди потребните добра/услуги на своите граѓани ќе биде ограничен.

ДАНОЧНИТЕ ПРИХОДИсе основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината. Тие се прибираат преку: оданочување на имотот, комуналните такси (фирмарина, користење на простор пред деловните објекти, улично осветлување и др), надоместокот за уредување на градежно земјиште (комуналии), такси на користење или дозволи за вршење на дејност и други даночни приходи.

Графикон 3. Даночни приходи на општинаПехчево 21.149.224 денари (во денари)

Дали знаете дека во даночните приходи на нашата општина најголем удел имаат даноците на специфични услуги,а потоа следуваатданоците на имот,додека помал удел зафаќаатданоците од доход,од добивка и од капитални добивки, а најмал удел отпаѓа на такси на користење или дозволи за вршење на дејност.

ЗОШТО ТРЕБА ДА ПЛАЌАМЕ ДАНОК НА ИМОТ?

Даноците на имот се едни од најважнитесопствени приходи на општината. Нивното навремено плаќање од страна на граѓаните и бизнисите е особено важно засоздавање на современаопштина со поквалитетен живот.

Структурата на посебните видови на даноци на имот кои нашата општина планира да ги обезбеди во 2025е прикажана во продолжение. Имено, највисоко учество во овој вид на приходи зафаќа данокот на промет на недвижности со учество од78% во вкупната вредност од даноците на имот.

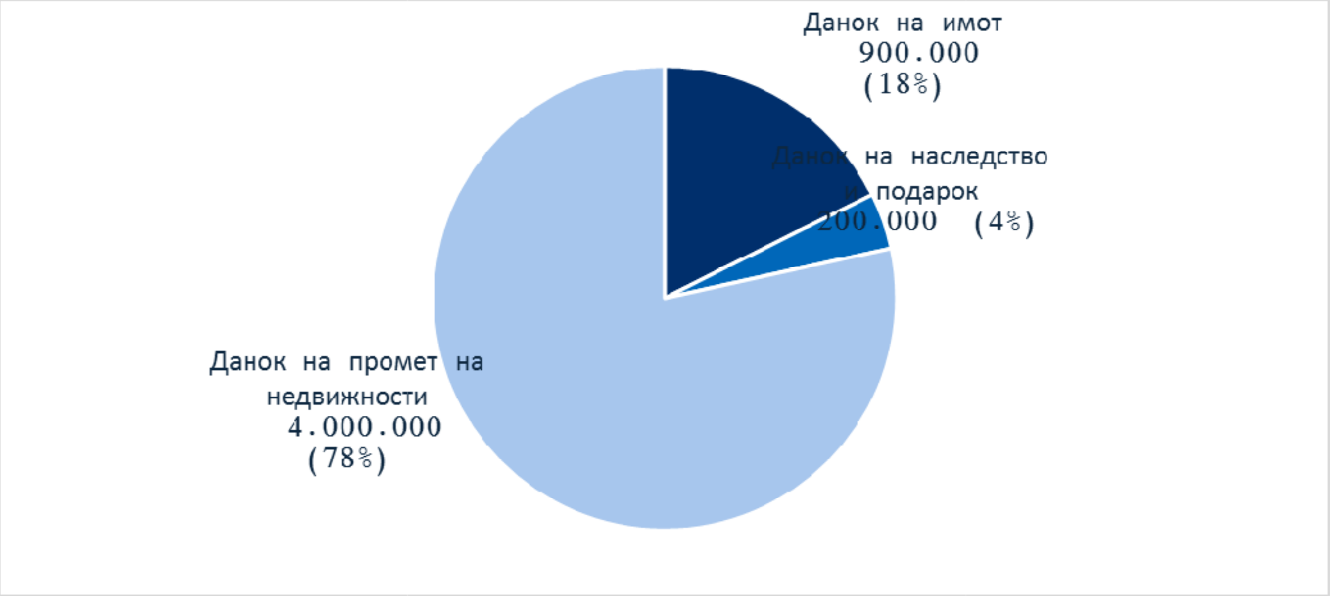

Графикон 4. Даноци на имот на општина Пехчево е 5.100.000 денари(во денари)

ШТО СЕ КОМУНАЛНИ ТАКСИ?

Комуналните такси се давачки што се плаќаат за користење на определени права, предмети и услуги од јавен карактер од страна на правните и физичките лица што вршат дејност и од страна на граѓаните. Висината на комуналната такса ја утврдува општината во рамките определени со закон.Општината најмногу планира да обезбеди средстваод наплата на комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување со планиран износ ос 5.500.000 денари, потоа од надоместокот за уредување на градежно земјиште со износ од 5.599.224 денари, комунална такса за користење на плоштад во износ од 350.000 денари и др.

Комунални такси	износ	%
Комунална такса за привремен престој	50.000	0,41%
Комунална такса за истакнување на фирмарина	350.000	2,85%
Комунална такса за користење на улици што се плаќа при регистрација на возилата	350.000	2,85%
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување	5.500.000	44,72%
Комунална такса за користење на просторот пред деловни простории за вршење на дејност	100.000	0,81%
Комунална такса за користење на плоштади и друг простор во градовите и другите населени места	350.000	2,85%
Надоместок за уредување на градежно земјиште	5.599.224	45,53%
	12.299.224	

Табела 1. Комунални такси на општина Пехчево е 12.299.224(во денари и %)

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Нашата општина прибира и неданочни приходи како што се разните такси, надоместоци и други приходи кои се поврзани со определени услуги кои ги обезбедуваме за граѓаните и бизнисите. Неданочните приходи кои планираме да ги собереме во 2025 година се прикажани во продолжение.

Најголем износ на неданочни приходи е планирано да бидат обезбедениод такси и надоместоци,додека најмал износ од нив се очекува да се обезбедат оддруги владини услуги.

Графикон 5.Неданочни приходи на општинаПехчево (во денари)

ТРАНСФЕРИОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ

Општината добива значителни финансиски средства од централната власт во форма на трансфери од ресорните министерства или владините фондови. Овие трансфери се најзначаен дел од буџетот на општината и се клучни за нејзиното непречено обезбедување на надлежностите и реализација на капиталните инфраструктурни проекти.

Највисок износ на трансфери е планирано да бидат обезбедени преку блок дотациите во износ од 74.995.002 денари, трансферот од ДДВ епланиран во износ од 16.397.216 денари,трансфери од други нивоа на власт се планирани во износ од 2.100.000 денари, додека донациите сепреоктирани во износ од 8.500.697 ден.

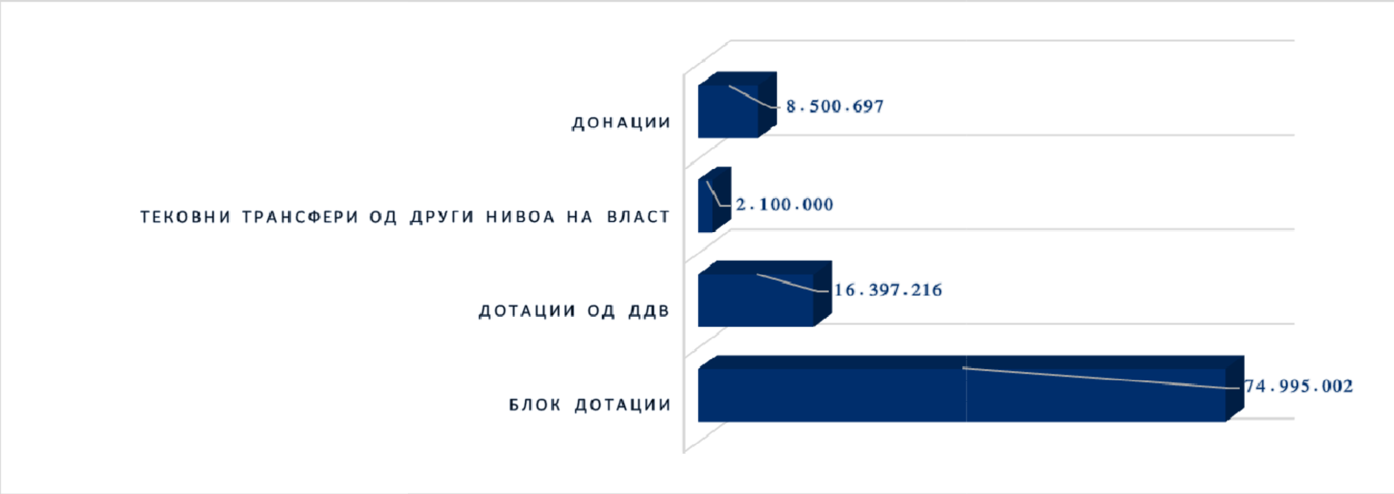

Графикон 6.Трансфери и донации на општина Пехчево (во денари)

Блок дотациите за пренесените надлежности од централната власт се суштински за финансирање на нашите надлежности од доменот на образованието, културата и социјалната заштита. Во продолжение е прикажана распределбата на овие блок дотации по различни намени.

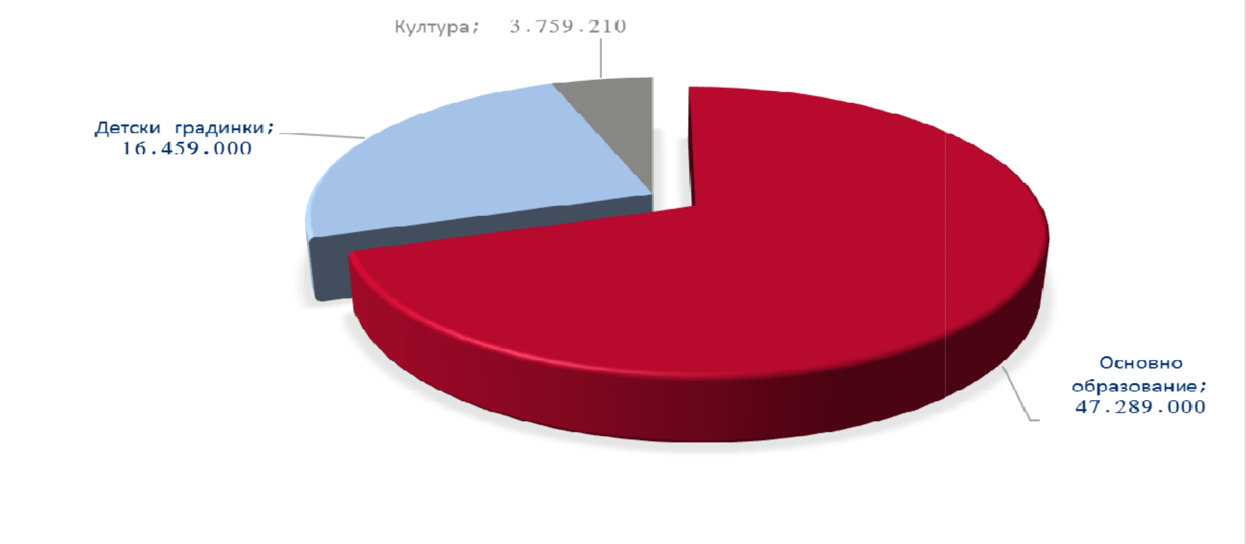

Графикон 7. Намена на блок дотациите по одделни надлежности на општина Пехчево (во денари)

ДОНАЦИИ

Донациите во финансиски средства исто така претставуваат приход во Буџетот на општината, кои за 2025 година се проценети на износ од 8.500.657 денари. Средствата од овие донации се строго наменети за имплементација на активностите за рано откривање на пожари и за јавно осветлување .

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

Особено е важно нашите граѓани да имаат увид каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно претставени.

Во 2025 година општината планира да потроши вкупно 145.837.045 денари за обезбедување на потребните добра и услуги на граѓаните. Од нив 19,78% се планирани за капитални инвестиции во износ од 28.849.995 денари, а останатите 80,22% односно 116.987.050 денари ќе бидат потрошени за тековно-оперативни активности на општината, а се однесуваат на плати и надоместоци, стоки и услуги, резерви, социјални трансфери, субвеници и други трансфери, камата и отплата на главница за кредит.

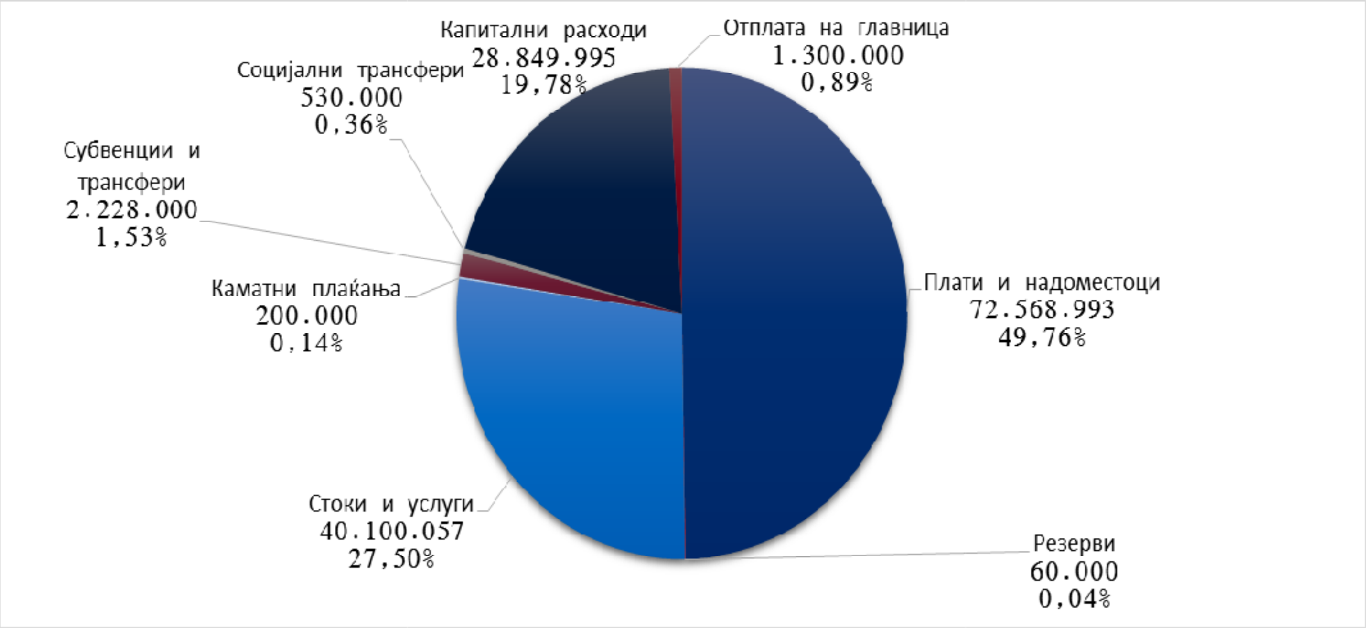

Графикон 8. Вкупни расходи по економска класификација на општинаПехчево е 145.837.045 денари(во денари)

Три клучни видови на расходи во буџетот за 2025 година во нашата општина се: плати и надоместоци, стоки и услуги и капитални расходи.

Платите и надоместоцитепретставуваат највисок износ на расходите од општинската сметка и се во износ од 72.568.993денари, а се однесуваат на вработените во општината и институциите во нејзина надлежност. Од нив најголем дел, во износ од 39.537.513 денари, се планирани за плати на вработените во општинско основно училиште Ванчо Китанов, за плати на вработените во Детска градинка 7-Септемвисе проектирани средства во износ од 16.629.000 денари, платите за општинската администрацијаизнесуваат 6.892.480денари и плататаи надоместоците наградоначалникотсе проектираниво износ од1.957.400 денари. Воедно,надоместоци на членовите на Советот се во износ од 1.351.000 денари, додека платите на вработените во културата (Матична Библиотека Кочо Рацин Пехчево и Дом на култура Јане Сандански) се испланиранивоизнос од 3.072.000 денари.

Графикон 9. Расходиза плати и надоместоци по надлежностна општинаПехчево (во денари)

Планираните расходи за **стоки и услуги**во износ од 40.100.057 денари опфаќаат значителен дел од буџетот на општината, а се однесуваат на трошоците за комунални услуги, греење, комуникација, транспорт, ситен инвентар, поправки и тековно одржување, патни трошоци, договорни услуги, плати за привремено ангажираните лица и слично. Најголем дел од овие расходи е распределен зафункционирање на нашето училиште, детската градинка, културниот дом и локалната библиотека, а истите се финансирани одблок дотациите од буџетот на државата како и од самофинансирачките сметки кои ги остваруваат. Општината од сопствениот буџет за оваа намена планира најмногу да потроши за комунални дејности, градоначалник и општинската администрација.

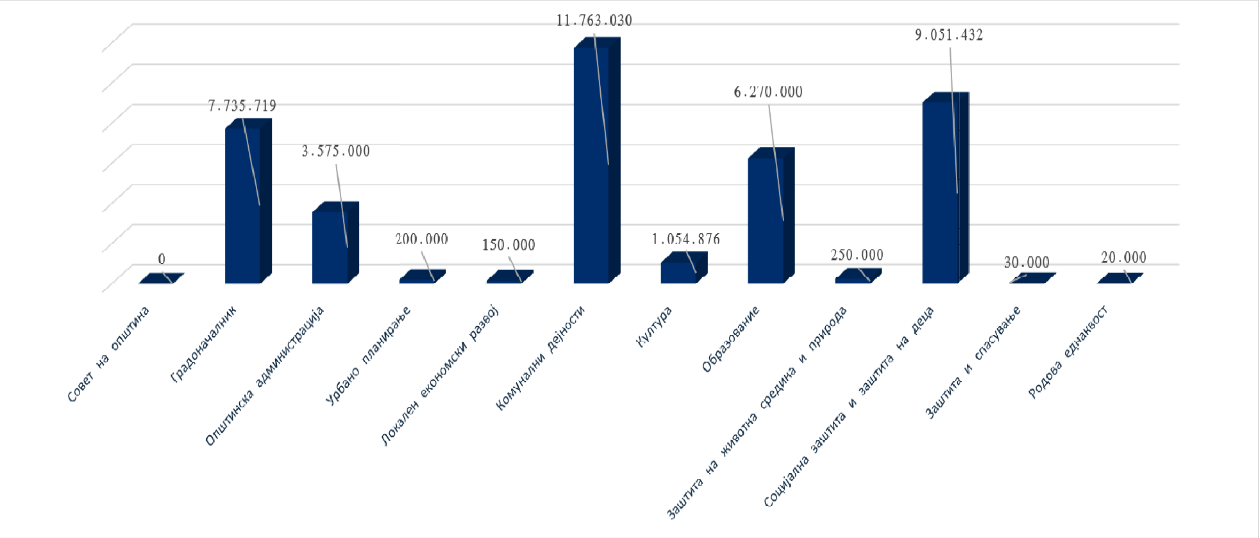

)

Графикон 10. Расходиза стоки и услуги по надлежностна општина Пехчево (во денари)

Нашата Општина во текот на 2025 година планира да започне со реализација на неколку капитални/ инфраструктурни и други проекти кои треба да го подобрат животот и благосостојбата на граѓаните.

Капиталните расходи на нашата општина се клучни за квалитетот на живот на нашите граѓани, оттука во 2025 година, учествуваат со 19.78% во структурата на вкупните расходи. Најголем дел од нив се наменети закомунални дејности, и тоа во износ од 28.849.995 денари.

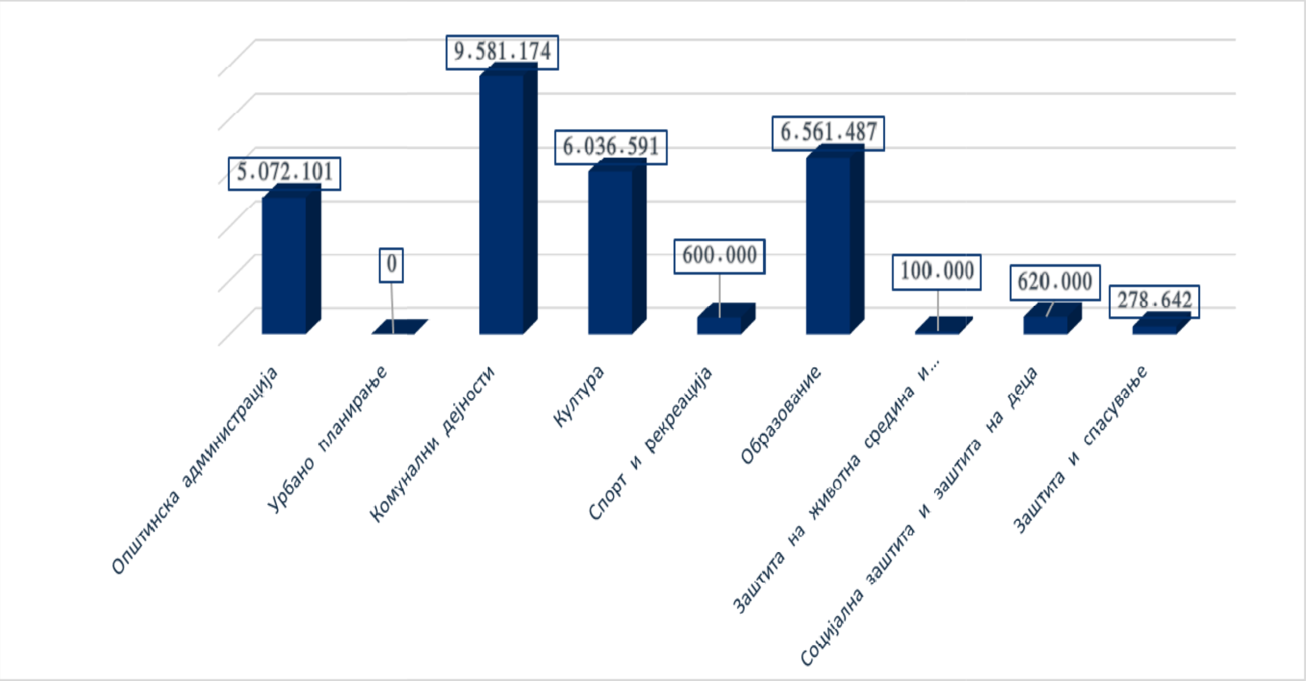

Графикон 11. Капитални расходипо надлежностна општина Пехчево (во денари)

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ НАШАТА ОПШТИНА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ ПРОГРАМА?

Со цел транспарентно претставување на намената за која општината планира да ги потроши расположливите приходи, во продолжение се претставени клучните планирани буџетски расходи по секоја од 13-тенадлежности (разделени по програми) наменети за нашите граѓани.

Расходите кои општината планира да ги потроши за **Општинската администрација** се во износ од 18.670.181денари. Од нив се наменети за плати, за комунални услуги, канцелариски материјали, тековно одржување и трансфери, набавка на канцелариски мебел, опрема,машини,компјутерски софтвер,подготовка на проекти за деловни објекти и изградба на други градежни објекти.

Расходите за функционирање на **Советот на општината** изнесуваат 1.360.000денари и истите се наменети за надоместоци за советниците. Мал дел се планира за непредвидливи расходи.

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 11.688.119денари и истите во себе вклучуваат:плати и надоместоци на градоначалникот,стоки и услуги, резерви,социјални надоместоци,трансфери до невладини организации, трансфери за пензионирање и останати трансфери.

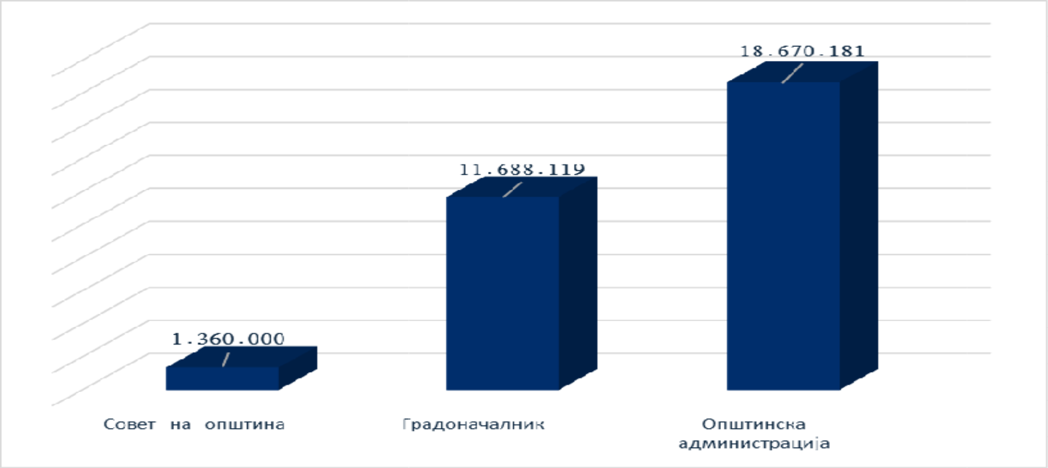

Графикон 12. Расходи по програми- Совет, Градоначалник и Општинска администрација(во денари)

За**Урбано планирање**, општината издвојува 200.000 денаринаменети за изработка на урбанистички планови и уредување на градежно земјиште.

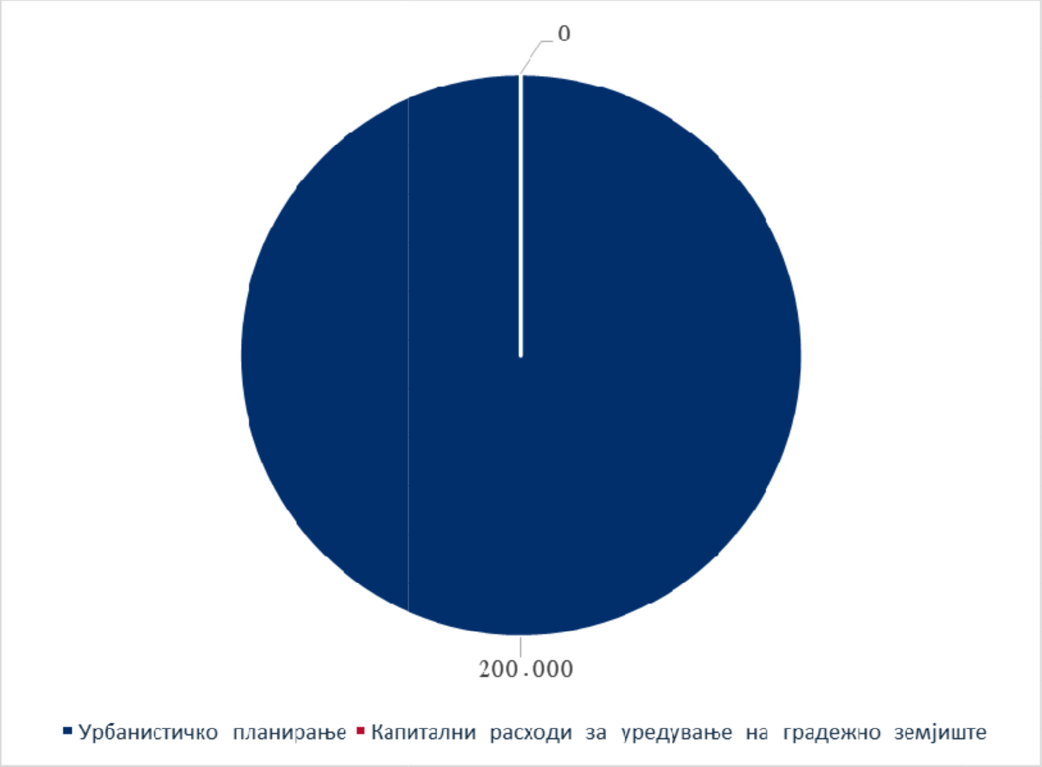

Графикон 13. Расходи по програми за надлежност Урбано планирање е200.000 денари(во денари)

Нашата општина сериозно настојува да обезбеди соодветно ниво на комуналните услуги, притоа грижејќи се за урбаната опрема, јавното осветлување, одржувањето или изградбата на локалните улици

и патишта, водоснабдувањето, сообраќајната сигнализација и други локални сервиси особено важни за квалитетот на живот на нашите граѓани.

Расходите кои се издвоени за **Комунални услуги** во износ од 22.844.204 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите за изградба на нови капитални инвестиции и одржување на постојните капитални објекти како: урбана опрема, одржување на јавното осветлување, одведување и пречистување на отпадни води, јавно зеленило, одржување и реконструкција на локални улици и патишта и сообраќајна сигнализација.

Од планираните расходи за изградба на *нова комунална инфраструктура*, општината најмногу ќе потроши залокални патиштаи улици.

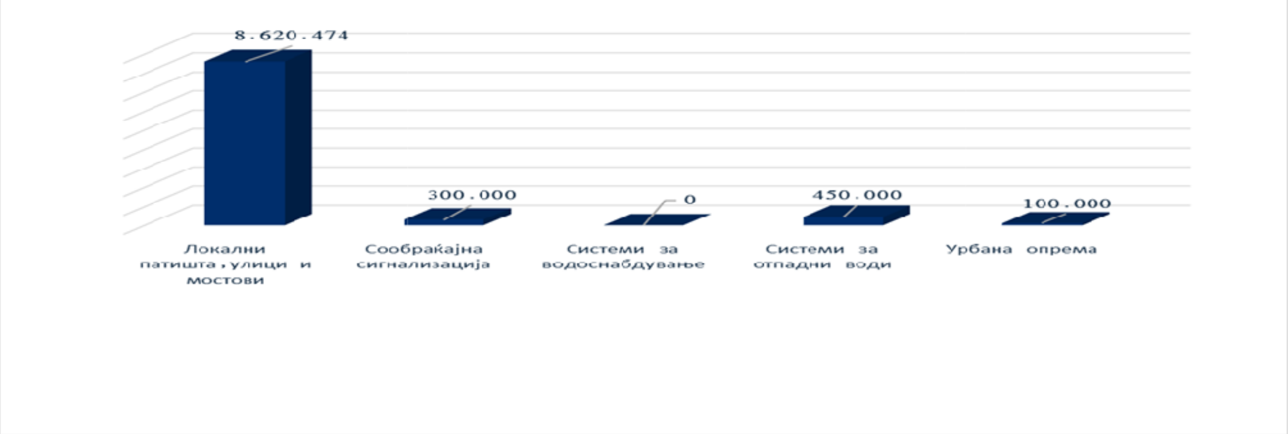

Графикон 14. Расходи по програми за изградба на нова комунална инфраструктура(во денари)

За редовно *одржување на постојните инфраструктурни објекти* кои служат за давање комунални услуги на граѓаните,општината најмногу издвојува средства запотрошена електрична енергија за улично осветлување, одржување на локални патишта и улици и одржување на паркови и зеленило.

Графикон 15. Расходи по програми за одржување на постојната комунална инфраструктура (во денари)

Општина Пехчево во согласност со расположливите ресурси исто така планира да издвои средства за**Локалниот економски развој**. Со цел негова поддршка, општината издвојува износ од 90.000 денари додека за развој на туризам издвојува дополнителни 60.000 денари.

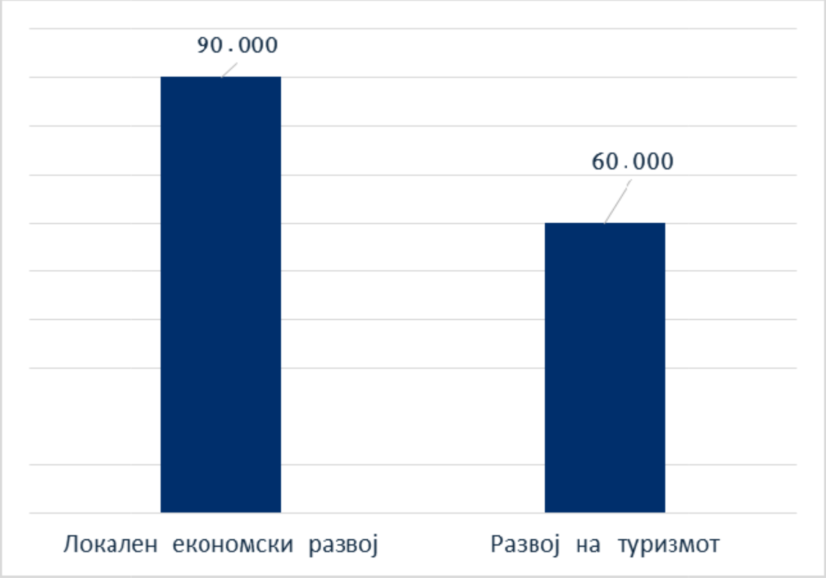

Графикон 16. Расходи по програми за надлежностЛокален економски развој (во денари)

Во поглед на средствата кои се планираат за реализација на активности од **Културата** за нашите граѓани издвојуваме средства во висина од 10.206.467денари. Овие средства нашата општина ги користи за поддршка на традиционални настани и манифестации реализирани од Матичната библиотека и Домот на културата.

Расходите за **Спорт и рекреација**кои нашата општина планира да ги потроши во 2025 година во прв ред ќе бидат наменети за изградба на мали игралишта во износ од 600.000 денари.

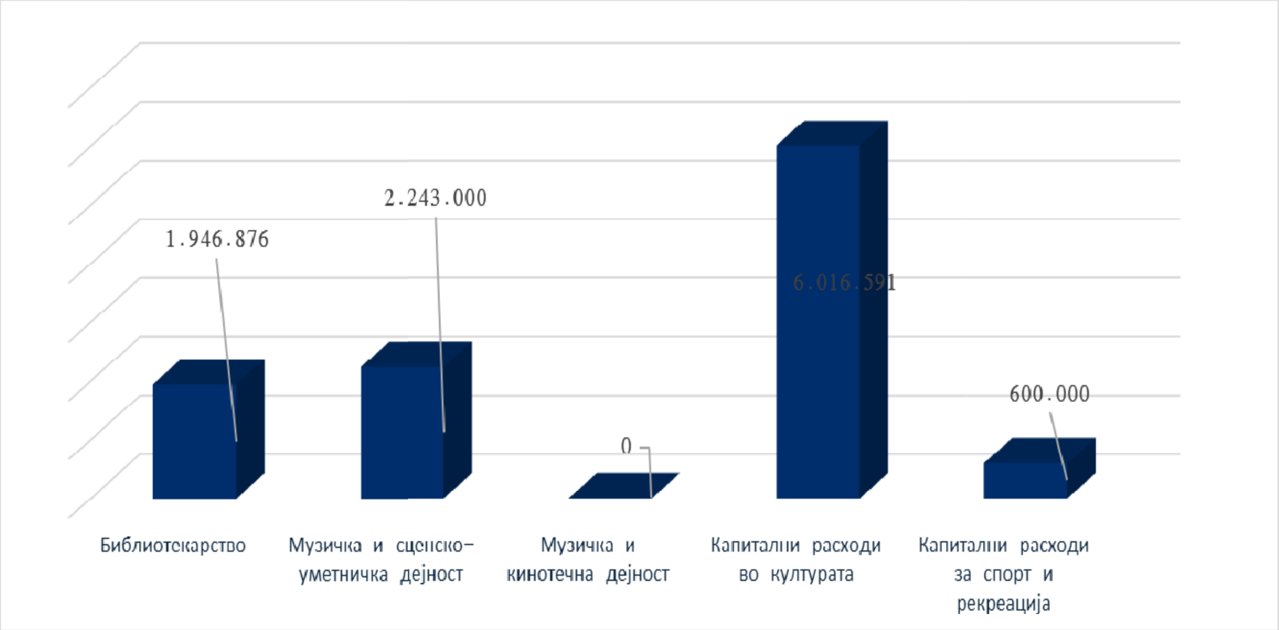

Графикон 17. Расходи по програми за надлежности: Култура, Спорт и рекреација(во денари)

Вкупните расходи за **образованието** се планирани во износ од 52.789.00 денари, од кои најголемиот дел се однесуваат на плати и тековни трошоци за училиштето под надлежност на општината, и тоа во износ од 39.537.53 денари,помал дел се за стоки и услуги со износ од 5.970.000 денари,капиталните расходи се испланирани со6.561.487 денари и останатиотдел е наменет за трансфери.

Вкупните расходи за **детската градинка** се планирани во износ од 26.650.432денари, од кои најголемиот делво износ од 16.629.000 денари се однесуваат наплати и надоместоци за нашата детска градинка, ,за стоки и услуги се планира износ од 9.051.432 денари, за капитални расходи обезбеден е износ од 0денари и 350.000денари за трансфери.

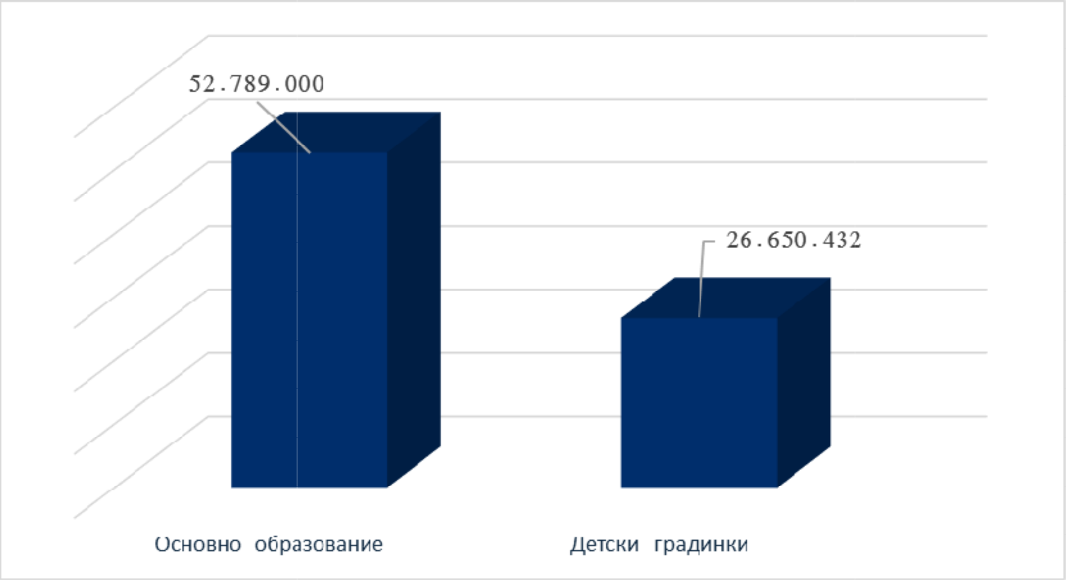

Графикон 18. Расходи по програми за надлежноста ОбразованиеиСоцијална заштита и заштитана деца(во денари)

Нашата општина се грижи за **животната средина** и здравата животна околина на своите граѓани, притоа издвојувајќи соодветен износ од 35.000 денари за метеоролошки и хидрометоролошки испитувања.

Нашата општина исто така дава иницијатива за зајакнување на**родовата еднаквост**приизвршување на одредени активности. Оваа година издвојуваме општински средства за поддршка на родовата еднаквост во износ од 20.000 денари.

За програмата **заштита и спасување**, општината ќе издвои средства во износ од 641.972 денари.Најголем дел од овие средства се обезбедени од донации.

Надлежности	Износ
Заштита на животна средина и природа	350.000
Родова еднаквост	20.000
Заштита и спасување	308.642

Табела3. Расходи по надлежности за Заштита на животна средина, Родова еднаквост и Заштита и спасување (во денари)

,

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите активности поврзани со подготвување на буџетот
- **Буџетскиот циркулар**содржи главнинасоки за изготвување на буџетот на општината и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот**е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај К1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај К2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај К3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за проме на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.

Планирани расходи на општина Пехчево за 2025 година (по надлежност и економска класификација)

/	Плати и надоместоци	Резерви	Стоки и услуги	Каматни плаќања	Субвенции и трансфери	Социјални трансфери	Капитални расходи	Отплата на главница	Вкупни расходи
Совет на општина	1.350.000	10.000	-	-	-	-	-	-	**1.360.000**
Градоначалник	1.957.400	50.000	7.735.719	-	1.415.000	530.000	-	-	**11.688.119**
Општинска администрација	10.023.080	-	3.575.000	-	-	-	5.072.101	-	**18.670.181**
Урбано планирање	-	-	200.000	-	-	-	-	-	**200.000**
Локален економски развој	-	-	150.000	-	-	-	-	-	**150.000**
Комунални дејности	-	-	11.763.030	200.000	-	-	9.581.174	1.300.000	**22.844.204**
Култура	3.072.000	-	1.054.876	-	43.000	-	6.036.591	-	**10.206.467**
Спорт и рекреација	-	-	-	-	-	-	600.000	-	**600.000**
Програми за развој	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Образование	39.537.513	-	6.270.000	-	420.000	-	6.561.487	-	**52.789.000**
Заштита на животна средина и природа	-	-	250.000	-	-	-	100.000	-	**350.000**
Унапредување на здраствена заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Социјална заштита и заштита на деца	16.629.000	-	9.051.432	-	350.000	-	620.000	-	**26.650.432**
Противпожарна заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Заштита и спасување	-	-	30.000	-	-	-	278.642	-	**308.642**
Родова еднаквост	-	-	20.000	-	-	-	-	-	**20.000**
Вкупно	72.568.993	60.000	40.100.057	200.000	2.228.000	530.000	28.849.995	1.300.000	**145.837.045**